

ТАНИЛЦУУЛГА

Монгол Улсын Засгийн газар болон Бүгд Найрамдах Австри Улсын Засгийн газар хоорондын “Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр”-ийн төслийн тухай

1. “Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр” байгуулах шаардлага

Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 8.1.2 дахь заалтад “гадаад улс, олон улсын байгууллага, гадаад улсын болон олон улсын банк, санхүүгийн байгууллагаас авах зээлийн ерөнхий нөхцөлийн талаархи олон улсын гэрээ”-г заавал Улсын Их Хурал соёрхон батлахаар заасны дагуу Засгийн газрын гадаад зээлийн хэлэлцээрийг Улсын Их Хурлаар соёрхон батлуулдаг хуулийн зохицуулалттай.

Монгол Улсын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт туссан, эдийн засгийн үр өгөөжтэй, Бүгд Найрамдах Австри Улс (цаашид “БНАУ” гэх)-ын санхүүжилтээр хэрэгжүүлэх боломжтой төслүүдийг тодорхойлж, хоёр тал санал солилцон, санхүүжилтийг баталгаажуулахаар “Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр”-ийн төслийг хамтран боловсруулаад байна.

БНАУ-ын Засгийн газраас Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллага (цаашид “ЭЗХАХБ” гэх)-ын дүрмийн дагуу Засгийн газрын хоорондын хэлэлцээрийн хүрээнд зээл олгодог бөгөөд Дэлхийн банкны үнэлгээгээр 2 жил дунджаас дээгүүр орлоготой орон болсон тохиолдолд хөнгөлөлттэй зээл ашиглах боломжтой орны тооноос хасагддаг. Монгол Улсын хувьд 2024 болон 2025 онуудад дунджаас дээгүүр орлоготой орон болсон тул ЭЗХАХБ-ын дүрмийн дагуу дахин хөнгөлөлттэй зээлийн эх үүсвэр ашиглах боломжгүй болж байна.

Энэ хүрээнд БНАУ-ын Засгийн газраас авах хамгийн сүүлийн хөнгөлөлттэй зээлийн эх үүсвэрийг 2025 оны 5 дугаар сард БНАУ-ын Ерөнхийлөгч Александр Ван Дер Беллений төрийн айлчлалын үеэр “Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр”-ийг үргэлжлүүлэх “Эрмэлзлийн захидал”-ыг хоёр талын Сангийн яам хооронд байгуулан баталгаажуулсан болно.

“Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр”-ийн хүрээнд нийт 65.0 сая еврогийн эх үүсвэрийг авч ашиглах боломжтой бөгөөд зээлийн эх үүсвэр нь 1 хувийн хүүтэй, 0.9 хувийн баталгааны шимтгэлтэй, 19 жилийн хугацаатай, эхний 4 жилд үндсэн төлбөрөөс чөлөөлөгдөх нөхцөлтэй болно.

Цаашлаад “Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр”-ийг УИХ-аар соёрхон батлуулснаар хэлэлцээрийн эх үүсвэрийг заавал авч ашиглах үүрэг хүлээхгүй бөгөөд энэ нь зээлийн гэрээ биш юм. Харин хэлэлцээрийг УИХ-аар соёрхон баталсан тохиолдолд БНАУ-тай хамтран хэрэгжүүлэх төсөл, хөтөлбөрийн зээлийн гэрээ, хэлэлцээрийг байгуулж ажиллах боломжтой болно.

2. Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээрийн хүрээнд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн төслүүдийн талаар

Засгийн газрын 2025 оны 66 дугаар тогтоолоор баталсан “Засгийн газрын гадаад зээл авах бэлтгэл ажлыг хангахад мөрдөх журам”-д заасны дагуу Сангийн яам салбарын сайд нараас зээлийн эх үүсвэрээр хэрэгжүүлэх төслүүдийн саналыг хүлээн авсан бөгөөд нийт 97.8 сая еврогийн дүнтэй 10 төслийн санал ирсэн.

“Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр”-ийн хүрээнд ашиглах боломжтой эх үүсвэр хязгаарлагдмал тул төслүүдийг эдийн засаг, нийгмийн үр өгөөж, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт туссан байдлаар эрэмбэлүүлэхээр Эдийн засаг, хөгжлийн яаманд хүргүүлж, тус яамнаас ирүүлсэн эрэмбийн дагуу БНАУ-ын талтай төслийн жагсаалтыг тохиролцож, дараах байдлаар “Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр”-ийн төслийн хавсралтад тусгасан. Үүнд:

№	Төслийн нэр	Нийт зээлийн хэмжээ /сая евро/
1	Хорт хавдрын нейронавигац, стереотактик оношилгоо, эмчилгээний төв байгуулах төсөл	10.0
2	Гэмтэл согогийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмж, тоног төхөөрөмжийг сайжруулах	7.5
3	Монгол Улсад эх, хүүхэд, нярайн эндэгдлийг бууруулах төсөл	8.0
4	Улсын нэгдүгээр төв эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах төсөл	10.0
5	Цэргийн төв эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх төслийн гуравдугаар шатны төсөл	10.0
6	Төрийн тусгай албан хаагчдын нэгдсэн эмнэлгийн ба хилийн баруун, зүүн бүсийн эрүүл мэндийн байгууллагуудын багаж, тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх, суурилуулах, хүний нөөцийг чадавхжуулах дараагийн шатны төсөл	9.5
7	Дуурь бүжгийн эрдмийн театрын тайз, дуу авианы тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл	10.0
НИЙТ		65.0

3. Санхүүгийн хамтын ажиллагааны өмнөх хэлэлцээрүүдийн талаар

БНАУ-тай 2011, 2016, 2019 онд тус тус байгуулсан 3 удаагийн “Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр”-ийн хүрээнд нийт 120 сая еврогийн хөнгөлөлттэй зээлийн санхүүжилтээр 16 төсөл, арга хэмжээ хэрэгжүүлснээс 14 төсөл бүрэн хэрэгжиж дууссан бөгөөд үлдсэн 2 төсөл 2026 оны II улиралд хэрэгжиж дуусна.

Эрүүл мэндийн салбарт: Дээрх төслүүдээс нийт 74.5 (62%) сая еврогийн хэлэлцээрийн дүн бүхий 10 төсөл эрүүл мэндийн салбарт хэрэгжсэн. Тус салбар дахь нийгмийн тулгамдсан асуудлуудыг шийдвэрлэхэд хувь нэмэр оруулах дэвшилтэт технологийн 662 нэр төрлийн 3,090 гаруй тоног төхөөрөмжийг улсын 8 эмнэлэгт нийлүүлсэн нь эмнэлгүүдийн оношилгоо, эмчилгээний чадавхыг сайжруулах, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг олон улсын стандартад хүргэх, орчин үеийн анагаах ухааны дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлснээр иргэд оношилгоо, эмчилгээнд хамрагдах боломжийг бүрдүүлж, иргэдийн эрүүл мэнд, амьдрах нөхцөлийг сайжруулсан.

Цэвэр, бохир ус хангамж: Нийт 28.5 (24%) сая еврогийн хэлэлцээрийн дүн бүхий 3 төсөл Улаанбаатар хот, Дархан-Уул, Говь-Алтай аймагт хэрэгжсэн нь Алсын хараа-

2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичигт “Ундны эх үүсвэрээр хангагдсан хүн амын эзлэх хувийг 2025 онд 85 хувь, 2030 онд 87 хувь, 2050 он гэхэд 90 хувьд, шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжаар хангагдсан хүн амын эзлэх хувийг 2030 онд 75 хувь, 2050 он гэхэд 90 хувьд хүрэх” гэсэн зорилтыг биелүүлэхэд чухал нөлөө үзүүлж байна.

Онцгой байдал, Дэд бүтэц – Гэрэлтүүлэг: Нийт 17.0 (14%) сая еврогийн хэлэлцээрийн дүн бүхий 3 төсөл хэрэгжсэн. Үүнд:

1. Онцгой байдлын ерөнхий газарт 19 ширхэг гал унтраах, аврах автомашинууд болон гал унтраах тусгай албаны автомеханик шат гэх мэт дагалдах тоног төхөөрөмж болон сэлбэг хэрэгслийн иж бүрдлүүдийг нийлүүлсэн;

2. Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн 34 хороонд нийт 6800 ширхэг гэрэлтүүлэг суурилуулсан;

3. Улаанбаатар хотын Баянзүрх дүүргийн 17 хороонд 3,057 ш, Дархан-Уул аймгийн 4 суманд 1406, Сэлэнгэ аймгийн 3 суманд 1350 ширхэг гэрэлтүүлэг суурилуулсан.

Зээлийн эргэн төлөлтийн хуваарийг хавсралт-1-д, хамтын ажиллагааны хүрээнд өмнө нь хэрэгжүүлсэн төслүүдийн хэрэгжилтийн талаар мэдээллийг хавсралт-2-т, хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байгаа төслүүдийн талаар мэдээллийг дүн шинжилгээний хамт хавсралт-3-т тус тус хавсаргав.

---o0o---

ЭРГЭН ТӨЛӨЛТИЙН ХУВААРЬ

Монгол Улсын Засгийн газар болон Бүгд Найрамдах Австри Улсын Засгийн газар хоорондын “Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр”-ийн хүрээнд Австрийн талаас дараах нөхцөлтэй зээлийн эх үүсвэрийг санал болгож байна:

Зээлийн хүү: 1 хувийн хүүтэй,

Баталгааны шимтгэл: 0.9 хувийн баталгааны шимтгэлтэй,

Эргэн төлөх хугацаа: 19 жилийн хугацаатай, үүнээс эхний 4 жилд үндсэн төлбөрөөс чөлөөлөгдөх нөхцөлтэй болно.

“Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр”-ийн хүрээнд хэрэгжүүлэх төсөл бүр дээр тусгайлсан зээлийн хэлэлцээрүүд байгуулах бөгөөд тухайн хэлэлцээрийн хүрээнд өрийн үйлчилгээ хийгдэнэ.

Төсөл тус бүр дээр гарах ашиглалтыг урьдчилсан байдлаар тооцон эргэн төлөлтийн хуваарийг тооцсон тул төсөл хэрэгжих хугацаанд төлбөр өөрчлөгдөх магадлалтай.

Хүснэгт 1. Эргэн төлөлтийн хуваарь /евро/.

Жил	Хагас жил	Зээлийн үлдэгдэл	Ашиглалт	Үндсэн төлбөр	Хүүгийн төлбөр
2027	1	-	13,700,000.00	-	-
	2	13,700,000.00	13,700,000.00	-	130,150.00
2028	3	27,400,000.00	17,525,000.00	-	260,300.00
	4	44,925,000.00	17,525,000.00	-	426,787.50
2029	5	62,450,000.00	1,275,000.00	-	593,275.00
	6	63,725,000.00	1,275,000.00	-	605,387.50
2030	7	65,000,000.00	-	-	617,500.00
	8	65,000,000.00	-	-	617,500.00
2031	9	65,000,000.00	-	2,166,666.67	617,500.00
	10	62,833,333.33	-	2,166,666.67	596,916.67
2032	11	60,666,666.67	-	2,166,666.67	576,333.33
	12	58,500,000.00	-	2,166,666.67	555,750.00
2033	13	56,333,333.33	-	2,166,666.67	535,166.67
	14	54,166,666.67	-	2,166,666.67	514,583.33
2034	15	52,000,000.00	-	2,166,666.67	494,000.00
	16	49,833,333.33	-	2,166,666.67	473,416.67
2035	17	47,666,666.67	-	2,166,666.67	452,833.33
	18	45,500,000.00	-	2,166,666.67	432,250.00
2036	19	43,333,333.33	-	2,166,666.67	411,666.67
	20	41,166,666.67	-	2,166,666.67	391,083.33
2037	21	39,000,000.00	-	2,166,666.67	370,500.00
	22	36,833,333.33	-	2,166,666.67	349,916.67
2038	23	34,666,666.67	-	2,166,666.67	329,333.33
	24	32,500,000.00	-	2,166,666.67	308,750.00
2039	25	30,333,333.33	-	2,166,666.67	288,166.67
	26	28,166,666.67	-	2,166,666.67	267,583.33

2040	27	26,000,000.00	-	2,166,666.67	247,000.00
	28	23,833,333.33	-	2,166,666.67	226,416.67
2041	29	21,666,666.67	-	2,166,666.67	205,833.33
	30	19,500,000.00	-	2,166,666.67	185,250.00
2042	31	17,333,333.33	-	2,166,666.67	164,666.67
	32	15,166,666.67	-	2,166,666.67	144,083.33
2043	33	13,000,000.00	-	2,166,666.67	123,500.00
	34	10,833,333.33	-	2,166,666.67	102,916.67
2044	35	8,666,666.67	-	2,166,666.67	82,333.33
	36	6,500,000.00	-	2,166,666.67	61,750.00
2045	37	4,333,333.33	-	2,166,666.67	41,166.67
	38	2,166,666.67	-	2,166,666.67	20,583.33
НИЙТ		65,000,000.00		65,000,000.00	12,822,150.00

• Зээлийн хүүгийн төлбөрийг ашигласан зээлийн дүнгээс тооцож төлөх бөгөөд 65.0 сая еврогийн эх үүсвэрт баталгааны шимтгэлтэй хамт жилийн 1.9 хувийн хүү төлнө. Хэлэлцээрийн хүрээнд нийт 12.8 сая еврог хүүгийн төлбөрт төлөхөөр байна.

• БНАУ-тай хэрэгжүүлэх төслүүд нь тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх, суурилуулах, хүний нөөцийг чадавхжуулах төсөл тул 2-3 жилийн хугацаанд ашиглахаар тооцсон бөгөөд зээлийн хөрөнгийг 2029 онд бүрэн ашиглаж дуусахаар байна.

Ашиглалтын төсөөлөл өөрчлөгдсөн тохиолдолд дээрх тооцоолол өөрчлөгдөнө.

---oOo---

**БНАУ-ЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР ХООРОНДЫН “САНХҮҮГИЙН ХАМТЫН
АЖИЛЛАГААНЫ ХЭЛЭЛЦЭЭР”-ИЙН ХҮРЭЭНД ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН ТӨСЛҮҮДИЙН
ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААР**

№	Төслүүд	Өртөг (сая евро)	Хэрэгжүүлэх байгууллага (хуучнаар)	Хэрэгжилт	Нэмэлт мэдээлэл
2011 онд байгуулсан МУЗГ, БНАУ хоорондын 40 сая еврогийн Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр					
1	Монгол Улсын Хавдар судлалын үндэсний төвийн тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх төсөл	7.0	ЭМЯ	100%	Туяа эмчилгээний болон дүрслэл оношилгоо, эмчилгээний 14 төрлийн 19 ширхэг тоног төхөөрөмжийг худалдан авсан бөгөөд тоног төхөөрөмжийг ашиглах талаар холбогдох сургалтууд хийгдсэн.
2	Улаанбаатар хотын цэвэр, бохир усны хоолойг шуудуу ухалгүйгээр шинэчлэх технологийг нэвтрүүлэх төсөл	7.0	НЗДТГ, УСУГ		Ус хангамжийн шугам сүлжээг шуудуу ухалгүйгээр сэргээн сайжруулах технологийг нэвтрүүлэхэд шаардлагатай иж бүрэн тоног төхөөрөмж, нийт 44 км шугам, хоолой доторлох түүхий эд материал, худалдан авах, доторлох төлөвлөгөөний дагуу ханган нийлүүлэлтийн бүх ажил хийгдэж дууссан, шугам доторлогооны материал үе шаттайгаар нийлүүлэгдэж, доторлогооны ажил хийгдсэн.
3	Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төвийн тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх төсөл	7.0	ЭМЯ		216 нэр төрлийн 1118 ширхэг оношилгоо, эмчилгээний тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл худалдан авсан бөгөөд тоног төхөөрөмж суурилуулахтай холбоотой зарим засвар, шинэ тоног төхөөрөмжийг ашиглахтай холбоотой сургалтууд хийгдсэн.
4	Улсын нэгдүгээр эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх, хүний нөөцийн чадавхыг бэхжүүлэх төсөл	7.0	ЭМЯ		Дүрс оношилгоо, эрчимт эмчилгээ болон мэс заслын 43 нэр төрлийн 112 ширхэг тоног төхөөрөмжийг худалдан авсан бөгөөд шинэ тоног төхөөрөмжийг ашиглахтай холбоотой сургалтууд хийгдсэн.
5	Төрийн тусгай албаны эмнэлэг төсөл (Цэргийн госпиталь эмнэлэг)	7.0	БХЯ		Цэргийн госпиталь эмнэлэгт лаборатори, дүрс оношилгоо, мэс засал, яаралтай тусламж эрчимт эмчилгээний 115 нэр төрлийн 315 ширхэг тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл худалдан авсан.
6	Онцгой байдлын газрын гал унтраах техник, тоног төхөөрөмжийн хүчин чадлыг сайжруулах төсөл	5.0	ОБЕГ		19 ширхэг гал унтраах, аврах автомашинууд болон гал унтраах тусгай албаны автомеханик шат гэх мэт дагалдах тоног төхөөрөмж болон сэлбэг хэрэгслийн иж бүрдлүүдийг худалдан авсан.
2016 онд байгуулсан МУЗГ, БНАУ хоорондын 40 сая еврогийн Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр					
1	Төрийн тусгай албан хаагчдын нэгдсэн эмнэлэг (ХЗДХЯ-ны эмнэлэг)	7.0	ХЗДХЯ	100%	Мэс засал, гэмтэл, нөхөн сэргээх мэс засал болон эмчилгээ, оношилгооны 180 гаруй төрлийн тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл худалдан авсан. Мөн тоног төхөөрөмжийг ашиглах талаар холбогдох сургалтууд хийгдсэн.
2	Дэд бүтцийн хөгжил - Сонгинохайрхайн дүүрэг	7.0	БХБЯ		Сонгинохайрхан дүүргийн 34 хороонд нийт 6800 ширхэг гэрэлтүүлгийг амжилттай суурилуулсан.
3	Тайшир-Алтай ус хангамж	14.0	БХБЯ		Холбогдох тоног төхөөрөмж бүрэн нийлүүлэгдсэн. 54,900 м урт шугам хоолойн угсралт, Ус авах толгойн хэсэг, Ус цэвэршүүлэх байгууламжийн барилга, Дундын өргөлтийн насос станцын барилга, нөөц усны байгууламжийн барилга бүрэн хийгдсэн.

4	Дэд бүтцийн хөгжил-Баянзүрх дүүрэг, Дархан-Уул аймаг, Сэлэнгэ аймаг	5.0	БХБЯ		Баянзүрх дүүргийн 17 хороонд 3057, Дархан-Уул аймагт 4 суманд 1406, Сэлэнгэ аймагт 3 суманд 1350, Нийт 5813 ширхэг гэрэлтүүлгийг амжилттай суурилуулсан.
5	Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төвийн тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх	7.0	ЭМЯ		Төслийн хүрээнд 34 нэр төрлийн 814 ширхэг тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл нийлүүлэгдсэн, суурилагдаж, ашиглалтад хүлээн авсан. Холбогдох эмч, мэргэжилтнүүд нарийн мэргэжлийн сургалтад бүрэн хамрагдсан.
2019 онд байгуулсан МУЗГ, БНАУ хоорондын 40 сая еврогийн Санхүүгийн хамтын ажиллагааны хэлэлцээр					
1	Хорт хавдрын навигаци болон стереотактик эмчилгээний төв байгуулах төсөл	7.0	ЭМЯ	100%	19 нэр төрлийн тоног төхөөрөмж нийлүүлэгдэж, ХСҮТ-д хүлээлгэн өгсөн. Үүнд: Нейронавигацийн аппарат, Мэдрэлийн мэс заслын микроскоп, Хэт авиан долгионы тусламжтайгаар хавдрын эдийг буталж, соруулах аппарат, Өндөр хурдны ясны цахилгаан хөрөө, Коагуляцийн аппарат, Мэдрэлийн мэс заслын сандал, Толгой баригч систем, ретрактор систем, Стерео туяаны мэс засал эмчилгээ хийх өндөр нарийвчлал бүрхий шугаман хурдасгуур аппарат, Стереотактик эмчилгээний үед өвчтөнийг хөдөлгөөнгүй байлгах хэрэгсэл.
2	Цэргийн төв эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх төсөл (Цэргийн госпиталь эмнэлэг)	8.0	БХЯ	100%	Төслийн хүрээнд 8 нэр төрлийн 96 иж бүрдэл эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, 3 нэр төрлийн 25 иж бүрдэл мэс заслын багаж хэрэгслийг хүлээн авсан.
3	АШУҮИС болон эмнэлгүүдийн тоног төхөөрөмж шинэчлэх төсөл	7.5	БШУЯ	100%	Төсөл 2024 оны I улиралд бүрэн хэрэгжиж дууссан. <ul style="list-style-type: none"> АШУҮИС-ийн төв эмнэлэгт 5.4 сая еврогийн дүн бүхий 70 нэр төрлийн, 84 тоног төхөөрөмж; Нүүр ам судлалын төв эмнэлэгт 0.9 сая еврогийн дүн бүхий 17 нэр төрлийн, 26 тоног төхөөрөмж; Монгол анагаах ухааны төв эмнэлэгт 5.4 сая еврогийн дүн бүхий 23 нэр төрлийн, 30 тоног төхөөрөмж. НИЙТ 84 нэр төрлийн, 143 тоног төхөөрөмж нийлүүлэгдсэн.
4	Дархан хотын цэвэр усны сүлээг өргөтгөх, шинэчлэх, ухаалаг тоолуур нэвтрүүлэх төсөл	7.5	БХБЯ	90%	Төслийн хэрэгжилтийн явц: 99% Төслийн хүрээнд суурилуулах 13,300 м цэвэр усны уян хоолой 2026 оны 1 сард бүрэн суурилуулагдаж дууссан, 15,000 ширхэг ухаалаг тоолуур суурилуулах ажлыг улсын комисс хүлээж авахаар ажиллаж байна..
5	Хавдрын урьдчилан сэргийлэлт, эрт илрүүлгийн үндэсний сүлжээ байгуулах төсөл	10.0	ЭМЯ	90%	Төслийн хэрэгжилтийн явц: 99% Төслийн хүрээнд нийлүүлэгдэх тоног, төхөөрөмж 2025 оны 12 сард бүрэн нийлүүлэгдэж, суурилуулагдсан, 2026 оны 06 дугаар сард сүүлийн сургалт хийгдсэнээр төсөл бүрэн хэрэгжиж дуусна. Төслийн хүрээнд хийгдсэн ажил: <ul style="list-style-type: none"> Дуудах-Эргэн дуудах тогтолцооны цахим систем хөгжүүлэлт, тоног төхөөрөмж (www.screening.gov.mn) Хүний нөөцийн чадавхжуулах сургалт (30 газар, 5 чиглэлээр, 2-3 удаагийн давтамжтай сургалт)

“ХОРТ ХАВДРЫН НЕЙРОНАВИГАЦ, СТЕРЕОТАКТИК ОНОШИЛГОО, ЭМЧИЛГЭЭНИЙ ТӨВ БАЙГУУЛАХ ТӨСӨЛ”-ИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Нэг. Төслийн мэдээлэл

Төслийн зорилго:

Эрүүл мэндийн сайдын 2024 оны А/273 дугаар тушаалаар баталсан “Монгол Улсад эмчлэх боломжгүй өвчний жагсаалт”-ын “А-1” заалтыг хасах нөхцөлийг бүрдүүлэн, мэдрэлийн мэс заслын нейронавигаци, стереотактик оношилгоо, эмчилгээний орчин үеийн дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэх, нэн шаардлагатай төхөөрөмжүүдийг бүрэн суурилуулах зорилготой бөгөөд дараах зорилтыг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн:

- Мэдрэлийн мэс заслын нейронавигаци, стереотактик оношилгоо, эмчилгээний орчин үеийн дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэх, нэн шаардлагатай 30 нэр төрлийн тоног төхөөрөмжийг бүрэн суурилуулах;
- РЕТ-СТ-ийн өгөгдлийг нейронавигаци, стереотактик системтэй интеграцчилж, тархи, нуруу нугасны гүний болон төвөгтэй байрлалтай хавдрын биопси, мэс засал, туяа эмчилгээний аюулгүй байдал, үр дүнг дээшлүүлэх;
- Мэдрэлийн мэс заслын эмч, бусад мэргэжилтнийг олон улсын түвшинд бэлтгэх;
- “Монгол Улсад эмчлэх боломжгүй өвчний жагсаалт”-ын “А-1” заалтыг хасах нөхцөлийг бүрдүүлэх.

Төсөл хэрэгжих хугацаа: 3 жил

Төсөл хэрэгжих байршил: Хавдар судлалын үндэсний төв

Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт туссан байдал:

“Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа:

- 2.2.28. Эрүүл мэндийн технологийн чиглэлээр хөрөнгө оруулалт хийх, дэвшилтэт технологи нэвтрүүлэх үйл ажиллагааг төрөөс дэмжинэ.

Монгол Улсыг 2026-2030 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн үр дүнгийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшин:

- 1.2. Хорт хавдраар нас барсан 100,000 хүнд ноогдох тоог 2030 он гэхэд 8.0 болгон бууруулах зорилт.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2024–2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр:

• 2.3.1.3."Эрүүл шүд", "Хорт хавдраас сэргийлэх, хянах", зонхилон тохиолдох халдварт бус өвчнөөс сэргийлэх "Эрүүл Монгол" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэн, эрүүл амьдралын хэв маягийг төлөвшүүлнэ.

Монгол Улсын хөгжлийн 2026 онд баримтлах бодлогын тэргүүлэх чиглэл:

• 2.2.1.Хүн амд зонхилон тохиолдож байгаа зүрх судас, хавдрын өвчлөлийг эмчилгээний шинэ технологи, туршлагыг нэвтрүүлэх замаар бууруулах цогц бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

Хоёр. Төслийн санхүүжилт, төсөвт өртөг

Төслийн хүрээнд худалдан авах тоног төхөөрөмж:

№	Тоног төхөөрөмжийн жагсаалт	Тоо	Нийт (Евро)
1	Neurosurgical microscope KINEVO 900 Carl Zeiss Advancing Surgical Certainty/Мэдрэлийн мэс заслын микроскопи KINEVO 900 Carl Zeiss (BrainLab навигаци системтэй 3 хэмжээстээр холбогдон ажиллах, мэс заслын үеийн явцыг буюу хавдрын үлдэц байгаа эсэхийг хянах-QEVO ECU, мэс заслын хүндрэлийг эрс бууруулах)	1	1,000,000.00
2	Neurosurgical 3D exoscopy Aescular Aeos/Мэдрэлийн мэс заслын 3 хэмжээст экзоскопи Aescular Aeos мэс засалд зарцуулах хугацааг, мэс заслын дараах хүндрэлийг эрс бууруулах.	1	400,000.00
3	Loop X O-Arm Neurosurgical intraoperative cone beam CT BrainLab/Мэдрэлийн мэс заслын үеийн компьютер томографи BrainLab (BrainLab навигаци системтэй холбогдон тархи, нугасны 3 хэмжээст зураглалаар мэс заслын үеийн явцыг хянах, хүндрэлийг бууруулах давуу талтай)	1	900,000.00
4	Karl Storz нейроэндоскопийн 4K 3D дэлгэц дүрслэл хувиргагч мөн автомат камер баригч гар.	1	400,000.00
5	Intraoperative neurosurgical computer tomography Siemens Nexaris /Мэдрэлийн мэс заслын үеийн компьютер томографи/	1	1,000,000.00
6	Bone scalpel NEXUS/Гавал, гавлын суурийн яс болон нурууны мэс заслын үеийн ясны хутга NEXUS (тархи болон нугасны гэмтлээс хамгаалах)	1	500,000.00
7	BrainLab Cirq Robot system/BrainLab навигаци системтэй холбогдон тархи, нугасны гүний хавдар болон нуруу нугалмын мэс заслын нарийвчлалыг тодорхойлж хяналт хийж, мэс заслын хүндрэлээс сэргийлэх	1	350,000.00
8	Neurosurgical intraoperative 3D ultrasound of brain tumor and vessels BK5000/Тархи, нугасны хавдрын болон тархины судасны үеийн хэт авианы аппарат BK5000 (BrainLab навигаци системтэй 3 хэмжээстээр холбогдон хавдрын судасжилт болон үлдэц байгаа эсэхийг хянах)	1	200,000.00
9	Quanta System Opera Evo laser minimally invasive neurosurgery/Quanta систем мэдрэлийн мэс засал	1	300,000.00
10	Stereotactic frame Leksell biopsy and DBS for parkinson disease/Стереотактик эдийн шинжилгээ авах болон Паркинсон өвчний эмчилгээний төлөвлөлтийн толгойн хүрээ (программ тусгай лицензийн хамт)	1	500,000.00
11	Medtronic Pneumatic high speed Neuro Drill/Өндөр хурдны мэдрэлийн мэс заслын хийн даралтат өрөм	2	100,000.00
12	Maquet Carbon Neurosurgical table/Мэдрэлийн мэс заслын рентген ойлт хязгаарлагч ор	1	300,000.00
13	DORO, Skull Clamp Radiolucent/Рентген харагдахгүй толгой бэхлэгч ДОРО	2	200,000.00
14	Мэдрэлийн мэс заслын бичил багажийн иж бүрдэл	2	400,000.00
15	Loop 3.5X XenoSys, USA	3	15,000.00
16	Тархины эдийн дотоод даралт хэмжигч аппарат	3	75,000.00

17	Neurosurgical 3D C-Arm /Мэдрэлийн мэс заслын 3 хэмжээст зөөврийн рентген аппарат (BrainLab навигаци системтэй холбогдон тархи, нугасны гэмтлээс хамгаалах давуу талтай)	1	350,000.00
18	Neurosurgical Spine system Easy Go II/Spine TIP KARL STORZ/Мэдрэлийн мэс заслын нуруу нугасны эндоскопийн систем Easy Go II/Spine TIP KARL STORZ (нуруу нугасны мэс заслыг бага хөнөөлтөөр, өвчтөний амьдралын чанар сайжрах, мэс заслын үеийн явцыг хянах, хүндрэлийг бууруулах давуу талтай)	1	250,000.00
19	Тархины цахилгаан бичлэгийн оношилгооны аппарат	1	80,000.00
20	Захын мэдрэлийн мэдрэл булчингийн цахилгаан бичлэгийн оношилгооны аппарат	1	80,000.00
21	Рентген цацрагаас хамгаалах иж бүрдэл хэрэгсэл	10	30,000.00
22	Рентген цацрагаас хамгаалах тугалган хөдөлгөөнт хаалт	2	10,000.00
23	Мэдрэлийн мэс заслын сандал	1	20,000.00
24	Мэдрэлийн мэс заслын гар амраагч хөдөлгөөнт тавиур	1	3,000.00
25	Neuronavigation системийн төлөвлөлт хийх зориулалттай тусгай тоноглол бүхий суурин компьютер /Planning Station/	1	40,000.00
26	Мэдрэлийн мэс заслын төлөвлөлт хийх зориулалт бүхий хөдөлгөөнт компьютер /Microsoft үйлдлийн систем/	1	7,000.00
27	Сургалт /Гадаад сургалт/	1	190,000.00
28	Fully Installed Operation Theater /Мэдрэлийн мэс заслын зориулалтын иж бүрэн тоноглогдсон мэс заслын өрөө болон PET Scan тоног төхөөрөмжийн өрөөний иж бүрэн засвар	1	450,000.00
29	PET Scan тоног төхөөрөмж	1	650,000.00
30	Туяа эмчилгээний төлөвлөлтийн систем контурингийн ажлын компьютер, лицензийн хамт (Radiotherapy treatment planning system-1 with contouring workstation-3)	3	150,000.00
31	Алсын зайн холболт (remote DICOM connection)	1	50,000.00
32	Хөдөлгөөнгүй байлгах хэрэгслийн иж бүрдэл (Immobilization device set)	1	100,000.00
33	Хойд бүсийн дэд төвд туяа эмчилгээний бункер байгуулах	1	900,000.00
НИЙТ			10,000,000

Гурав. Төслийг хэрэгжүүлснээр гарах үр дүн

Энэхүү төсөл амжилттай хэрэгжсэнээр дараах үр дүн гарахаар хүлээгдэж байна:

- Мэдрэлийн мэс заслын нейронавигаци, стереотактик оношилгоо, эмчилгээний дэвшилтэт технологи нэвтэрсэн байна;
- Орчин үеийн өндөр нарийвчлалтай мэдрэлийн мэс заслын багаж, тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан байна;
- Хорт хавдрын эрт илрүүлэлт, үнэн зөв оношилгоо, үе шат тогтоолт PET-CT-д суурилан олон улсын стандартын түвшинд хүрнэ. MRI, CT-ээр тодорхой бус тохиолдолд хавдрын идэвхтэй эд, тархалт, метаболизмыг ялган оношлох, стереотактик мэс засал, туяа эмчилгээний нарийвчлал нэмэгдэж, хүндрэл, эрсдэл буурна;
- Монгол Улсын иргэд гадаад улсууд руу өндөр өртөгтэй хорт хавдрын эмчилгээний санхүүгийн дарамт буурна;
- “Монгол Улсад эмчлэх боломжгүй өвчний жагсаалт”-ын “А-1” заалтыг хасах эрх зүйн орчин бүрдсэн байна.

---oOo---